

SISÄASIAINMINISTERIÖ

23.06.2010

INRIKESMINISTERIET Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry.
Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2
00130 HELSINKI

puh. (09) 612 9920
www.arena.fi

Sisäasiainministeriö
Kirjaamo
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

21.6.2010

SM024:00/2009

LAUSUNTO

Viite: Lausuntopyyntö SM024:00/2009 27.5.2010

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE KOTOUTTAMISLAIN UUDISTAMISEKSI

Pyydettyinä lausuntona Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä esitämme seuraavaa:

Laki kotoutumisen edistämisestä on kattava ja korjaa monin tavoin nykyisen kotouttamislain heikkoja puolia. Maahanmuuttajien määrä on kasvanut Suomessa huomattavasti kotouttamislain voimaantulon jälkeen 1999. Myös maahanmuuton muoto on muuttunut humanitaarisesta enemmän työperäiseen maahanmuuttoon. On merkittävä uudistus, että tuleva lainsäädäntö käsittelee ainoastaan kotoutumiseen liittyvät asiat ja erikseen on tulossa turvapaikanhakuun liittyvä lainsäädäntö.

Laissa kotoutumisen edistämisessä otetaan huomioon maahanmuutossa tapahtuneet toimintaympäristön muutokset. Lisäksi huomioidaan mm. erityistukea tarvitsevat ryhmät, joiden kotoutumiseen on panostettava monin tavoin. Lain perusteluissa näkyy, että taloudellisen tilanteen heikentyminen vaikeuttaa ja haavoittaa ensimmäisenä maahanmuuttajien, erityisesti pakolaisten tilannetta. Jos ihmiset tulevat huonoista olosuhteista huonoihin olosuhteisiin, niin uuden elämän alkuun pääsy on entistä vaikeampaa.

Lain 4 § selkeyttää alaikäisen lapsen oikeuksia. Tämä on tärkeä uudistus, koska Suomeen saapuu myös yksin vailla huoltajaa olevia lapsia.

Lain 5 § määrittelee voimassaolevaa lakia tarkemmin ja laajemmin tulkin ja kääntäjän käytön. Tämä tuo kotoutumiseen ja kotouttamiseen merkittävän välineen. Ilman yhteistä kieltä asiat eivät voi hoitua.

Maahanmuuttajien syrjäytymisen ehkäisy ja siihen puuttuminen on koko yhteiskunnan merkittävää poikkihallinnollista, moniammatillista ja eri sektoreiden välistä yhteistyötä, jota valtion ja kuntien on syytä tukea myös taloudellisesti. Kuntakorvauksien tarkistaminen ja korvausten maksun alkaminen pakolaisten kuntiin saapumisesta on välttämätön korjaus.

ARENE

Maahanmuuttajille tehtävä alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja myös perheen kotoutumissuunnitelma antavat hyvät mahdollisuudet nähdä maahantulijoiden tilanteen kokonaisuus. Näin voidaan hahmottaa tulijan koulutustarpeet ja kotoutumisen edellytykset paremmin. Laaja-alaista ja yhteiskuntaamme perehdyttävää koulutusta voidaan tarjota maahanmuuttajille välittömästi Suomeen tulon jälkeen. Tulovaihe on otollista opiskeluaikaa ja siksi on äärettömän tärkeää, ettei maahanmuuttajien tarvitse odottaa koulutukseen siinä määrin kuin nykyisin. Kielitaitoa ja tietoa suomalaisessa yhteiskunnassa tarvitaan viipymättä. Tulevassa laissa nämä seikat huomioidaan hyvin.

Kielikoulutuksista pitäisi voida tehdä osaavan kouluttajan kanssa pitkiä sopimuksia, jotta koulutukset voivat olla käynnissä non stop -periaatteella. Nykyinen työvoimapolitiittinen koulutuskäytäntö ja kilpailuttaminen hidastavat koulutukseen pääsyä ja vievät maahanmuuttajilta hyvää opiskeluenergiaa. Koulutuksessa voisi hyödyntää muun muassa laajaa ammattikorkeakouluverkostoa eri puolilla Suomea.

On tärkeää, että koulutus ja kotouttamistoimet räätälöidään henkilöiden tarpeiden mukaisesti. 20 § on merkittävä uudistus oppivelvollisuuden ylittäneelle maahanmuuttajalle.

Oman kielen ja kulttuurin vahvistaminen on osa lapsen ja nuoren identiteetin rakentumista. On välttämätöntä, että näitä tuetaan myös Suomessa. Samanaikaisesti peruskoulussa maahanmuuttajakoululaiset tarvitsevat laajempaa valmistavaa opetusta. Pidämme välttämättömänä, että lasten ja nuorten maahanmuuttajien perusopetuksen valmistava opetus tulee järjestää vähintään lukuvuoden mittaiseksi ja että minimiryhmäkoko pienennetään.

Pakolaisia vastaanottavia kuntia on saatava ehdottomasti pikaisesti lisää. Tähän työhön on saatava riittävästi resursseja. Pakolaiset ja myönteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat joutuvat odottamaan vastaanottokeskuksissa kuntapaikkaansa aivan liian pitkään.

Lain luku 8, Osallisena Suomessa –kokeilu on erinomainen mahdollisuus kehittää kotoutumisen hyviä käytäntöjä. Kotoutuminen on kaksisuuntaista monin tavoin kuten lainsäädännön perusteluissa tulee ilmi. Maahanmuuttajat ovat palvelunkäyttäjinä haasteellisia. Palvelujen tuottajat joutuvat lisäämään henkilöstömitoitustaan maahanmuuttajien palveluissa. On järkevää, että maahanmuuttajien alkuvaiheen Suomeen tuloon resursoidaan monin tavoin. Kunnat tarvitsevat tähän valtion taloudellista tukea ja osaavia työntekijöitä. Jo pidempään Suomessa asuneilla maahanmuuttajilla on hyvät edellytykset monikielisen ja –kulttuurisen osaamisen hyödyntämiseen henkilöiden itsensä ja suomalaisen yhteiskunnan näkökulmasta.

Ehdotus laiksi kotoutumisen edistämisestä antaa hyvät mahdollisuudet maahanmuuttajien nykyisten kotoutumistoimenpiteiden kehittämiseen ja pitkäjänteisempään suunnitteluun. Lain henkenä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutumista sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä. Tavoitteena on tukea maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotouttamista. Mitä valmiimpi yhteiskuntamme on vastaanottamaan maahanmuuttajamme sitä nopeammin he pääsevät oman elämänsä hyvään alkuun uudessa kotimaassaan. Hyvällä vastaanotolla on tärkeä merkitys myös syrjäytymisen ennalta ehkäisyssä

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry.

Vesa Saarikoski
puheenjohtaja

Timo Luopajarvi
pääsihteeri